

Adverbializace: slovnědruhový přechod a automatická analýza

PLIN033

Jakou slovnědruhovou platnost mají slovní tvary ?

- Ostříhala se na krátko/ nakrátko.
- Hleděl do prázdna.
- K stáru byl agresivní.
- Rozpálil se do běla/ doběla.
- Podívala se na něj z blízka.
- Přicházíte z daleka/zdaleka?
- A teď hezky zčerstva utíkejte.
- Zmizíme po anglicku.
- Jím rád vajíčka natvrdo.

Pozorujte značkování podobných případů v korpusech

pára varovně syčela pojistnými ventily . Dusno a žár ,	doběla/doběla/Db -----	rozžhavené rošty . „ Pozor na tlak , pozor na
KAMENY depresí . Rowland popsal přípravu vlastního výtažku následovně :	doběla/doběla/Db -----	rozžhavené granáty se zchladily a rozpustily v solný
jak za dlouhých večerů můj smích Zajíce s Rytířem rozpaloval	doběla/doběla/Db -----	. Nebýt kytky , tak teď už bych , zřejmě
. Bílá vládla naší zahradě : bílý zahradní nábytek ,	doběla/doběla/Db -----	vydrhnuté šterkové dlaždice , bílé mořidlo na světlé
bez bolesti a bez zranění po kamenech rozpálených v ohni	doběla/doběla/Db -----	. Protože se válečníkovi nově nabytá schopnost zar
ta věta zní ? Zní : Nikdo tě víc nevytočí	doběla/doběla/Db -----	než tvoje vlastní dítě . Claudie mě někdy opravdu do
jmenuji dr. Georga Thieracka . “ To tě muselo rozžhavit	doběla/doběla/Db -----	. A Akademii německého práva dal Thierackovi taky
, co je čeká . Tělem jí projel strach jako	doběla/doběla/Db -----	rozžhavený šíp . Na kratičkou chvíli nebyla schopna
střemchy , krušiny , brsleny i kaliny a vršily hromady	doběla/doběla/Db -----	oholených kmenů jasanů , klenů a lip . Stačilo zavřít
všechno zbělelo . Dokonce bolest . Co křičelo , oněmělo	doběla/doběla/Db -----	a milý stín září na cestu . Je tady .
myslel jsem , že mu urazím palici . Byl jsem	doběla/doběla/Db -----	rozpálený po pěti minutách , když jsem viděl , jak
, v té chvíli ryzí , upřímný , přímý ,	doběla/doběla/Db -----	rozpálený vášnivý cit . Ani si neuvědomil , že zná
Evičku " , a denně ráno před školou jsem musela	doběla/doběla/Db -----	vydrhnout ominolem dlaždice v koupelně a dojít do
pokusil chapadlo chytit , rozpouštělo se mu pod rukama ,	doběla/doběla/Db -----	rozžhavené lano , které se mu zažíralo do kůže na
? Komu jsem to chtěl namluvit ? Žvástometr je rozžhavený	doběla/doběla/Db -----	. Ryzí a neošizený přepych Seriózní pokus o pornoji
se jim to nehodí do formátu , mě pokaždé rozčílila	doběla/doběla/Db -----	. Někdy i rezignujete . Když jsme vydávali Landu ,

Předložka + ?

, kterým Steigerwald udělal z Davida zloděje , rozzuřilo skladatele	do/do/RR--2-----	běla/bělo/NNNS2-----A-----	. „ Nikdy jsem nic neukra
když mi hodně z toho , o co se až	do/do/RR--2-----	běla/bělo/NNNS2-----A-----	rozpálení hádali , zůstale
, paseku topím v záblescích ; listí tu zespoda září	do/do/RR--2-----	běla/bělo/NNNS2-----A-----	, stín leží tu na větvích je
vlast . Přimlouvám se za jeho vzkříšení . Stačí jej	do/do/RR--2-----	běla/bělo/NNNS2-----A-----	oškrábat , rozkrojit na pí
Vnikne - li do baňky vzduch , skvrna se zbarví	do/do/RR--2-----	běla/bělo/NNNS2-----A-----	, což je oxid baria a znač
přichází do kin . Někoho nechávají chladným , někoho rozpalují	do/do/RR--2-----	běla/bělo/NNNS2-----A-----	. Drsní muži a krásné že
Pacifiku , začal se rozpadat . Oddělovaly se od něj	do/do/RR--2-----	běla/bělo/NNNS2-----A-----	rozpálené kapky , které l
zády Jako by obilím běželo stádo koní S hřívou rozpálenou	do/do/RR--2-----	běla/bělo/NNNS2-----A-----	Bezpráví Podivnou a sta
hlavičky z pastiček . Nechaly jsme je na sluníčku vysušit	do/do/RR--2-----	běla/bělo/NNNS2-----A-----	. V díře vedle okapu , ka
proužek , který představoval hořák , nehořel . Byl jen	do/do/RR--2-----	běla/bělo/NNNS2-----A-----	rozžhavený . Vyzářoval č
kromě toho je severní světlo tak jako tak různorodější než	do/do/RR--2-----	běla/bělo/NNNS2-----A-----	vyprahlá výheň jižní Evro
. Obdobné uplatnění mají růžově a červeně , řidčeji i	do/do/RR--2-----	běla/bělo/NNNS2-----A-----	zbarvené kdoulovce , as
pustošení , údy , praskající schvácením , svaly , zrudlé	do/do/RR--2-----	běla/bělo/NNNS2-----A-----	, řeky života ve vás ztuhl
hlavu a málem ho dostal . Lavička Cubs byla rozpálená	do/do/RR--2-----	běla/bělo/NNNS2-----A-----	a fanoušci vypadali , že
dřevěné ulici s ploty , nad nimi černý bez .	Do/do/RR--2-----	běla/bělo/NNNS2-----A-----	vydrhnutý práh , malé sc
Radoslav Látal , jehož hanebná a rezignovaná produkce týmu rozžhavila	do/do/RR--2-----	běla/bělo/NNNS2-----A-----	, páčil po utkání ostrými
jen odhadovat , co oba vrhače dohřálo a nakonec rozpálilo	do/do/RR--2-----	běla/bělo/NNNS2-----A-----	: možná dědický spor , je

Jaké je zdůvodnění takového přístupu

- Existuje substantivum *bělo*

---

psjc Příruční slovník jazyka českého

*bělo, -a n. *bělost, bílá barva*. Pleti byla snědé, ale snědosti podivuhodné, jako by jí sněžné bělo prozařovalo. Rais. Halí se s drzou cudností do běla panenského hávu. Zey. Dělal se mu bělo před očima, jaké množství potišťených archů se před ním chumelilo. Herrm.

běloba, -y f. *bělost světlost* Bylo tma a z venku oknem jen bělobou svítil sníh na zahrádce. Tilsch. Po silnici, bělobou oslňující, vlekl úporný větrík drnčivý řetěz uschlého lupení. Čap. Ch. D *bílé barvivo*. Běloba olovnatá, vizmutová (španělská), zinková, perlová.

bělobový adj. k *běloba* Bělobová náplast.

bělobradý adj. *mající bílé vousy na bradě*. Poustevník bělobradý, šedý. Vrch.

běločelý adj. *mající bílé čelo*.

Je takový přístup adekvátní a jaké jsou meze automatické analýzy?

- Tokenizace
- MWE
- Morfologický slovník

Adverbiální význam a substantivizace adjektiv

Rozlišuje se už jen **na dobro**/dobro/NNNS4-----A----- a zlo .

„Touto výměnou dvou listů byla otázka tato , sice vážná a důležitá , **na dobro**/dobro/NNNS4-----A----- mezi námi odbyta .

Na dobro/dobro/NNNP7-----A----- , posly Stvořitele , kteří jako by vystoupili z Transformerů , se možná zvedne nejedno věřící obočí .

Senátoři řeší , zda o více než dvou miliardách **na dobro**/dobro/NNNS4-----A----- budou nadále rozhodovat provozovatelé hazardu .

Založená v zásadě **na dobro**/dobro/NNNS6-----A----- , na víře v hodnotu lidstva .

I tak může vypadat bydlení lidí , kteří svůj domov **na dobro**/dobro/NNNS4-----A----- ztratili .

Adverbiální významy ustrnulých předložkových a prostých pádů

- [lc="do.*a" & tag="[DX].*"]

Celkem: 422 (9 str.)

	Filtr	lemma	Frekvence
1.	p/n	~~doma~~	23 624
2.	p/n	docela	14 820
3.	p/n	doslova	6 286
4.	p/n	dokola	2 901
5.	p/n	doleva	1 238
6.	p/n	done dávna	1 134
7.	p/n	doprava	964
8.	p/n	donekonečna	696
9.	p/n	dočista	671
10.	p/n	doširoka	474
11.	p/n	dozlatova	397
12.	p/n	dodneška	360
13.	p/n	doměkka	300
14.	p/n	dopodrobna	199
15.	p/n	dosyta	176
16.	p/n	dokolečka	176
17.	p/n	donaha	126
18.	p/n	doběla	119
19.	p/n	dohola	115
20.	p/n	dohladka	104
21.	p/n	dohněda	103
22.	p/n	doruda	74
23.	p/n	dorůžova	67
24.	p/n	dosucha	48
25.	p/n	dočervena	43
26.	p/n	dotuha	36

Ustrnulé jmenné tvary

- Adjektiv
- Substantiv

Tvoří se podobně i adverbia od jiných jmen?

. Na zádech nosily tajemné rance , které ukryly pěkně

dospoda/dospoda/Db-----

pod snopy na žebříňácích , a odtamtud se ten náklad

to vůbec ? krk víc než prohnutej , celej vykroucanej

dospoda/dospoda/Db-----

, nosem zasekáváte v pumině ... Abyste nepřemejšlel důvěrně !

Jak interpretovat spřežku

Z devátého kmene srší sádrový prach . Ten se rozpadá	vedví/vedví/Db-----	a odhaluje všem očím jen negativní formu Houdiniho těla .
domov , řekl Miguel . Mamin zlostný pohled mě rozpůlil	vedví/vedví/Db-----	. Zavři pusu , odsekla a postrkovala nás k pokojíčku
koleno a vší silou zapáčil , až se dřevo zlomilo	vedví/vedví/Db-----	. Pak oba kusy odhodil na podlahu . Nikdo se
" ? Není už „ opona chrámová " dávno roztržena	vedví/vedví/Db-----	, nevané Boží Duch už dávno svobodně přes všechny hradby
" Mark mu vytrhl snímek z ruky . Roztrhl ho	vedví/vedví/Db-----	a úhledně tak rozdělil otcovu hlavu na dvě části .
držel ji takhle dál , jako by ji chtěl zlomit	vedví/vedví/Db-----	, v nesmírně bolestivém záchranném objetí . „ Prosím ,
Bylo to nesnesitelné . Prudce jsem tu obrazovou publikaci roztrhl	vedví/vedví/Db-----	. Spolu s ní byla rozervána i má duše a
bouřce onoho týdne do dubu uhodil blesk a rozštípl jej	vedví/vedví/Db-----	. Jedna půlka spadla do parku , druhá se nebezpečně
začala kupit po tichém zemětřesení , jež naši rodinu rozetnulo	vedví/vedví/Db-----	a mě nechalo trčet uprostřed jako vyzábělý košťál . Vysrážení
ty i dítě . " " Tvoje tělo se netrhá	vedví/vedví/Db-----	. Nejdražší Bohyně , dostaň to dítě z mého těla
Vidí , jak se podlaha půdy v jejím domě rozštěpí	vedví/vedví/Db-----	a nábytek se náhle uvolní . Nezměrná síla tlačí věci
dál , stane se nevyhnutelné : PRSK – rozdělí se	vedví/vedví/Db-----	. Ano , rozdvojí se ! Dostanete dvě za cenu
jako věž , která se pod svou vlastní vahou láme	vedví/vedví/Db-----	. . . Pode mnou v doutnajícím přitími ležely dvě
plamene , jasně oranžová fontána ohně . Blesk rozetne oblohu	vedví/vedví/Db-----	, a znova a znova . Dítě . Musím říct
zavřel oči . Nechtěl se dívat , jak ho rozetne	vedví/vedví/Db-----	při ochraně nějakého velkého pána za ním . Jenže smrt
ode mne odvracet tvář , teď ležíš pod maskou rozpolcena	vedví/vedví/Db-----	. Světlo je bohužel zhasnuto , a tak se na
Tělo se mu chvělo strachem , hlava mu málem praskla	vedví/vedví/Db-----	. Dej , ať to zvládnou . Natáhl se k
ztrácelo . Přepadá mě podivný dojem , že jsem rozdělený	vedví/vedví/Db-----	, že tělo jen s námahou zadržuje duši , která
vždy tehdy , když je kultura té které doby rozervána	vedví/vedví/Db-----	ideologickými spory – jako utišující lék na ně . Proto

Které adverbialní spřežky se tvoří z číslovkových základů určitých číslovek

- [lc="(po.*(((prv)|(druh)|([čš]tvrt)|(pát)|(šest)|(sedm)|(osm)|(devát)|(desát)|(st)|(((jede)|(dva)|(tři)|([čš]tr)|(pat)|(šest)|(sedm)|(osm)|(devate))náct)|(((dva)|(tři)|([čš]ty[rř][yi]))cát)|(((pa)|(še)|(deva))desát))é))|(po((prvn)|(. *tisíc)|(třet))í)" & lemma!=".*ista"]

Za- -é

- [lc="(za.*(((prv) | (druh) | ([čš]tvrt) | (pát) | (šest) | (sedm) | (osm) | (devát) | (desát) | (st) | (((jede) | (dva) | (tři) | ([čš]tr) | (pat) | (šest) | (sedm) | (osm) | (devate))náct) | (((dva) | (tři) | ([čš]ty[rř][yi]))cát) | ((pa) | (še) | (deva))desát))é)) | (za.*(tisíc) | (třet)í)" & lemma!="(zajisté) | (začasté) | (. *ista)"]

? Slovní druh

Celkem: 9 (1 str.)

	Filtr	lemma_lc [lowercase lemma]	pos [part of speech]	Frekvence
1.	p/n	třetí	C	16 763
2.	p/n	zaprvé	D	771
3.	p/n	zadruhé	D	553
4.	p/n	začtvrté	D	30
5.	p/n	zapáté	X	9
6.	p/n	zasedmé	X	2
7.	p/n	zašesté	X	1
8.	p/n	zaosmé	X	1
9.	p/n	začtrnácté	X	1

dvouslovně

- [lc="(po)|(za)"][lc="(.*((prv)|(druh)|([čš]tvrt)|(pát)|(šest)|(sedm)|(osm)|(devát)|(desát)|(st)|((jede)|(dva)|(tři)|([čš]tr)|(pat)|(šest)|(sedm)|(osm)|(devate))náct)|((dva)|(tři)|([čš]ty[rř][yi]))cát)|((pa)|(še)|(deva))desát))é)|(.*((tisíc)|(třet))í)" &
lemma!="(jistý)|([ph]ustý)|(tlusté)|(zlatistý)|(č[ia]stý)|(prostý)|(. *ista)"]

Výsledky značkování

- https://kontext.korpus.cz/freqml?ctxattrs=word&attr_vmode=visible&pagesize=40&refs=%3Ddoc.title&q=~pB1esxYL&viewmode=kwic&attrs=word%2Clemma_lc%2Ctag&corpname=omezni%2Fsyn2015&attr_allpos=kw&ml=1&limit=0&freqlevel=1&ml1attr=lc&ml1ctx=0%3C0&freqlevel=2&ml2attr=lc&ml2ctx=0%3E0&freqlevel=3&ml3attr=pos&ml3ctx=0%3E0

Tvary na *telno*

úkol na 7. 12. 2016

- Vyhledejte v korpusu tvary na *telno*
- Jak jsou a jak by měly být značkovány?